

13/7

I sitt senaste inlägg

om det ryska handelsavtalet slår Morgon-Tidningen in på ännu en ny reträttlinje. Tidigare har Dagens Nyheter och dess meningsfränder beskyllts för att se frågan politiskt, icke ekonomiskt sakligt, och man har därmed menat att ovilja mot förbindelser med Ryssland skulle vara utslagsgivande för kritiken. Sedan det klarlagts att denna beskyllning icke är riktig — att tvärtom den reservationslösa anslutningen till avtalsförslaget är politiskt betingad — påstås nu en politisering av debatten i helt annan mening föreligga från kritikernas sida. Själva förhållandet att regeringens och vissa regeringsledamöters uppträdande angräps skulle nämligen innebära en politisering. Det lär vara svårt att få insiktsfulla bedömare med på denna helomvändning. Att kritiken av vissa förslag och tillvägagångssätt medför kritik även av de politiker som är ansvariga härför är en självklarhet. Det har intet att göra med frågan om politisering i ordets förut använda mening, alltså frågan om inställningen till Ryssland över huvud. Men alla sätt tycks duga för regeringspressen, blott den slipper debattera själva saken.

15/7.

Onödiga böcker

LYRA DE RANGEL RIBEIRO: *Indien i stöpsleven*.
Natur och Kultur. Pris 4: 50.

HERMANN RAUSCHNING: *Yrselns tid*.
Natur och Kultur. Pris 14: —.

EN INDISK DAM har i samband med ett besök i Sverige och i anslutning till samtal med svenska ungdomar skrivit ihop en liten bok om sitt hemland. Man anar bakom boken en varmhjärtad och välmenande författarinna. Men boken är dålig. Till stor del består den av allmänna och banala betraktelser. Typiska är satser som dessa: "Runt om i världen väntar arbete. Människorna skola bygga nytt, hela, rädda, förbättra och befria. Härtill kräves kraft och mod. Den unge hinduen uppfylles helt av tanken på att få tjäna." Fraser av detta slag motvägs endast i ringa mån av konkreta uppgifter och försök till analys. Tonen mot England är icke hätsk, utan slappt överseende, men någon föreställning om engelsmännens insatser och nuvarande ställning i Indien får läsaren inte; det antydes exempelvis inte att praktiskt taget hela ämbetsmanna- och domarkåren i Indien numera består av indier. Icke heller får man någon uppfattning om det aktuella författningpolitiska läget eller om svårigheterna i förhållandet mellan hinduer och muhammedaner. — Under de senaste åren har en rad utmärkta böcker om det indiska problemet utkommit, och det är därför orimligt att på sätt som här skett söka presentera detta problem för svensk publik.

Det kan synas hårt att sammanföra Rauschnings senaste arbete med den nu berörda skriften. Men detta arbete lär knappast kunna glädja andra än dem som i likhet med anmeldaren länge ansett att Rauschning är en ytterligt överskattad författare. Så länge han hade, eller påstod sig ha, nya sakuppgifter att meddela kunde hans böcker tjäna ett förnuftigt ändamål. När han serverar sin världsåskådning utan vidare spinnning är han olidlig. Ingenstädes en

enkel och klar sats, en saklig redogörelse, överallt profetior, dunkel, falskt djupsinne, tyskeri i ordets sämsta mening. Vad är en "stor kris"? Det får man veta på flera sidor. Den är bl. a. "en upplösning eller pervertering av organ och institutioner för samhället, staten och de mellanfolkliga förhållandena, de frivilliga och naturliga gemenskaperna". En "liten kris" är däremot alltid välgörande, den innebär en nödvändig anpassning. En distinktion som denna är tillräcklig för att döma en författare.

Rauschnings tes är enkel och välkänd. Bristen på gemensamma värden, saknaden av en gud hotar mänskligheten med undergång. Nationalsocialismen var endast ett symptom, hela världen hotas av en liknande "nationell socialism". I praktiken krymper detta perspektiv ihop till ett ställningstagande för de anglosachiska stormakterna mot Ryssland. En sämre motivering härför än denna undergångsfilosofi kan knappast tänkas. Inför Rauschnings mångordiga, salvelsefulla, pretentiösa utläggningar känner man nästan sympati för den nihilism som han vill bekämpa.

Det är djupt att beklaga att mystagoger av Rauschnings typ ständigt översättes och läses, medan insiktsfulla och realistiska samhällstänkare som t. ex. Charles Beard, Ernest Barker och Carl Becker är okända för svensk publik. Resultatet måste bli att en mängd människor som inte kan läsa något främmande språk får för sig att det ligger något fint och upphöjt i den storvulna lösligheten och, i fråga om de stora samhällsproblemen, aldrig kommer i beröring med den klara och nyktra saktlighet som är vetenskapens kännetecken.

H. T—n